

De Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) is het beleid waarmee Nederland het hoofd biedt aan de stikstofproblematiek. De PAS borgt dat doelstellingen van het Europese natuurbeleid worden gehaald en creëert tegelijk ruimte voor noodzakelijke economische ontwikkeling. De PAS is van toepassing voor alle sectoren die stikstof uitstoten en voor alle Natura 2000-gebieden met stikstofgevoelige natuur.

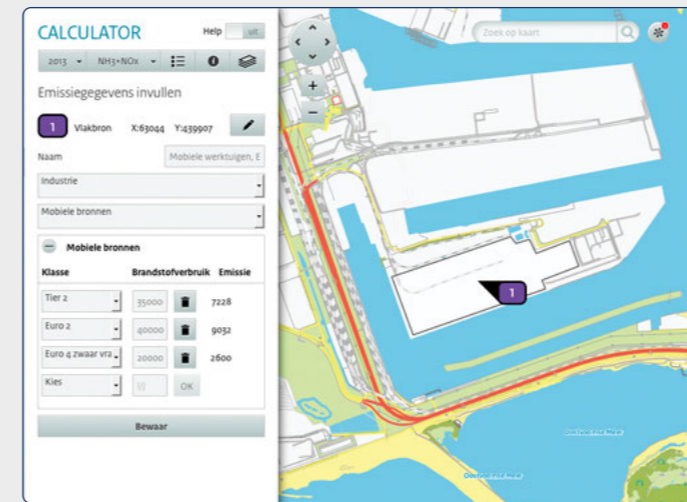
Het rekeninstrument AERIUS is één van de pijlers van de PAS. AERIUS rekent de emissie van stikstof door naar depositie op Natura 2000-gebieden. AERIUS ondersteunt de vergunningverlening voor economische activiteiten die gepaard gaan met uitstoot van stikstof en monitort of de totale stikstofbelasting blijft dalen.

AERIUS CALCULATOR in vogelvlucht

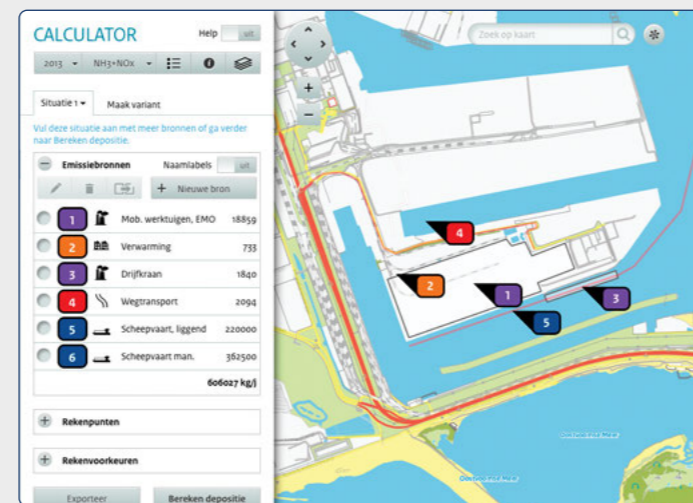
1 Kies locatie

Plaats de emissiebron op de kaart.

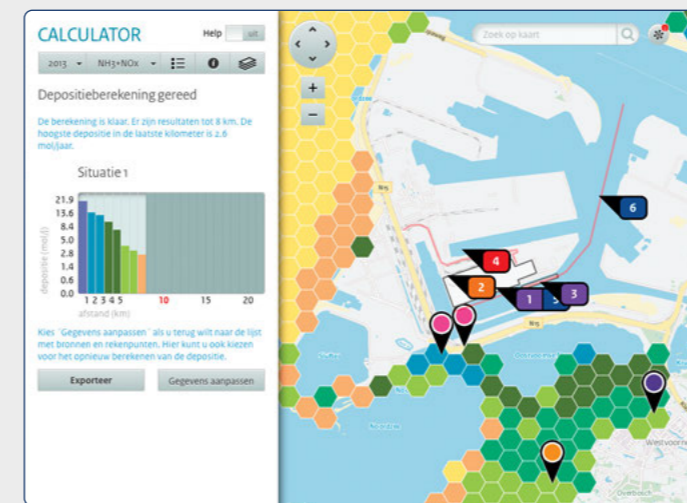
2 Specificeer emissiebron

Geef aan tot welke sector de bron behoort (bijvoorbeeld landbouw of industrie) en vul specifieke kenmerken in.

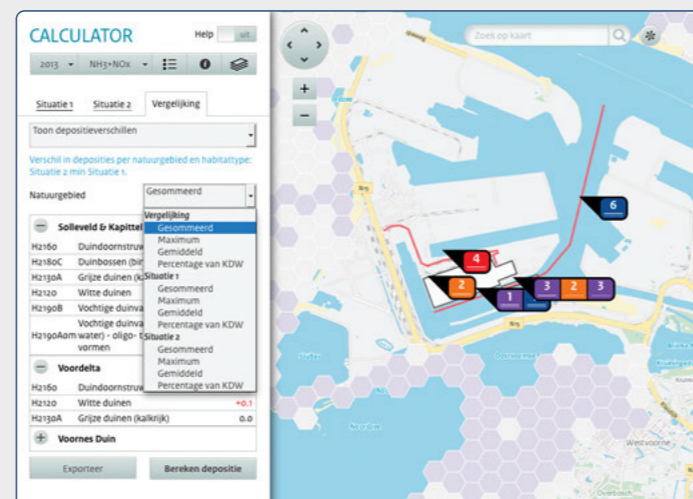
3 Voeg meer emissiebronnen toe

Voeg desgewenst meer emissiebronnen toe door stap 1 en 2 te herhalen. Kies dan voor 'Bereken depositie'.

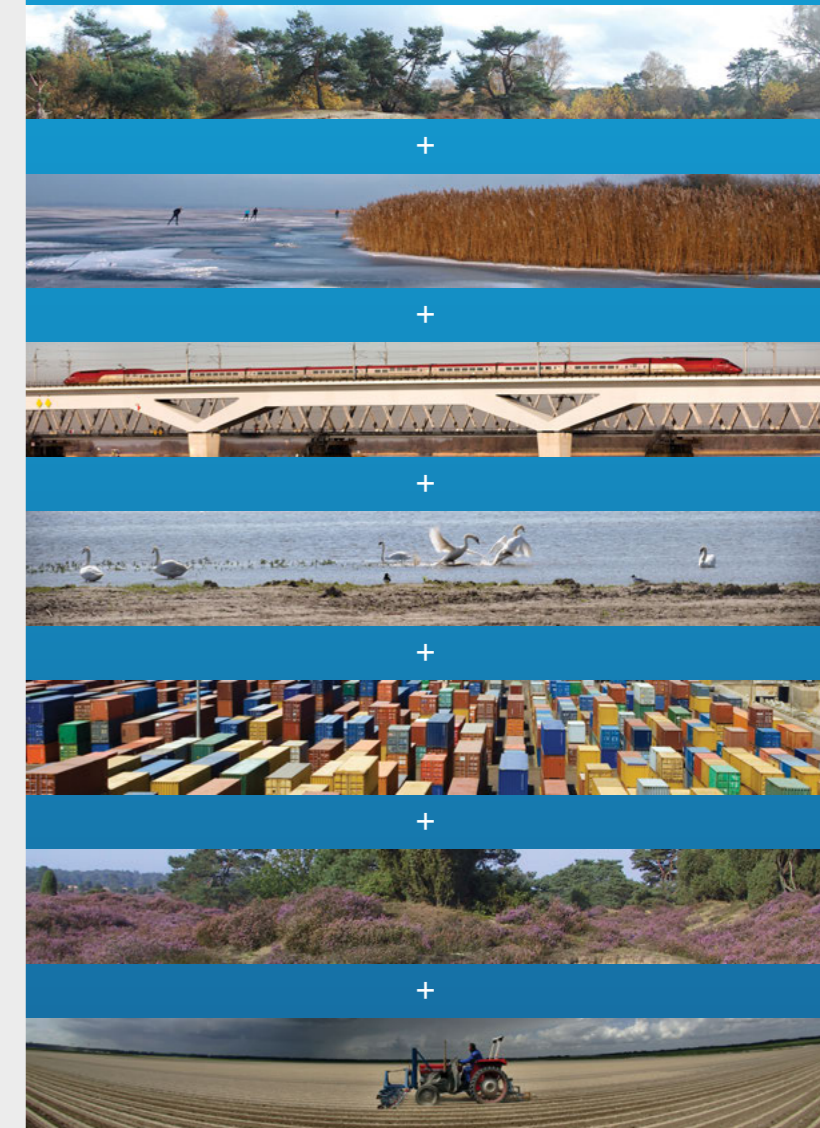
4 Bekijk depositie

Het staafdiagram en de kaart tonen de depositie in de natuurgebieden om de bron(nen).

5 Vergelijk varianten

Maak varianten door stap 1 tot 4 meerdere malen te doorlopen. AERIUS zet de varianten overzichtelijk naast elkaar.

ecologie

economie

WWW.AERIUS.NL
 @AERIUSapp
 AERIUS.NL/nieuwsbrief

AERIUS uitproberen?
 Vraag een inlogcode aan op AERIUS.nl

Deze brochure is een uitgave van het ministerie van Economische Zaken. Mei 2014
 Fotografie: Henk Kusters, Hans Dekker, Joop van Houdt, Marcel van den Bergh, Kees van Berkel

AERIUS wordt ontwikkeld in opdracht van de Rijksoverheid en de gezamenlijke provincies

REKENINSTRUMENT VAN DE
 PROGRAMMATISCHE AANPAK STIKSTOF

Ontwikkelingsruimte

De Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) onderscheidt twee manieren om de natuurdoelen van Natura 2000 zeker te stellen: het blijvend laten dalen van de stikstofdepositie en het uitvoeren van herstelstrategieën voor stikstofgevoelige natuur. De PAS bepaalt ook dat een deel van de daling mag worden ingezet voor nieuwe of uitbreiding van bestaande economische activiteiten. Dit noemen we de ontwikkelingsruimte. Op deze manier blijft de stikstofdepositie dalen, terwijl er ook ruimte is voor de noodzakelijke economische ontwikkeling. En daarmee ook voor investeringen in schonere productietechnieken. Zo wordt voldaan aan de voorwaarde voor het realiseren van de doelstellingen van Natura 2000.

De vraag is: hoeveel ontwikkelingsruimte is er? En hoe is die verdeeld over het land? Met het rekeninstrument AERIUS Monitor wordt voor elk natuurgebied berekend hoeveel ontwikkelingsruimte beschikbaar is. Die berekening is gebaseerd op de totale emissie en depositie van stikstof en de verspreiding van stikstofgevoelige natuurtypen.

Hester Majij, gedeputeerde provincie Overijssel
 "De PAS betekent winst voor zowel natuur als economie. AERIUS is van **groot belang** om overheden, bedrijven en particulieren optimaal gebruik te laten maken van de PAS."

Planvorming

De overheid gebruikt AERIUS bij de ontwikkeling van bestemmingsplannen en structuurvisies. Met **AERIUS Scenario** toetst zij of ruimtelijke plannen passen binnen de ontwikkelingsruimte zoals afgesproken in de PAS. Voorbeelden zijn de ontwikkeling van een woonwijk of grote infrastructurele projecten als de uitbreiding van een haven of luchthaven.

Gebiedspartijen gebruiken de locatiespecifieke informatie uit AERIUS bij gebiedsontwikkeling. **AERIUS Scenario** laat zien waar effecten van activiteiten zijn te verwachten op stikstofgevoelige natuur. **AERIUS Scenario** ondersteunt ook het maken van afspraken over stikstof ten behoeve van Natura 2000-beheerplannen.

Marion Pross, vergunningverlener provincie Zeeland
 "AERIUS integreert alle kaarten, data en rekenprogramma's in één instrument. Eindelijk een **overzichtelijk beeld** van de stikstofbijdragen in relatie tot de Natura 2000-gebieden."

Vergunningverlening

Initiatiefnemers gebruiken AERIUS voor de onderbouwing van vergunningaanvragen voor ontwikkeling van economische activiteiten. **AERIUS Calculator** berekent hoeveel stikstofuitstoot een activiteit veroorzaakt en waar die neerslaat. Dat laatste is van belang omdat typen natuur verschillen in hun gevoeligheid voor stikstof. Op basis van de berekening laat AERIUS zien welke claim de activiteit legt op de beschikbare ontwikkelingsruimte. Verschillende varianten van een economische activiteit kunnen worden vergeleken.

Het bevoegd gezag gebruikt AERIUS bij het beoordelen van de aanvraag voor een vergunning. De ontwikkelingsruimte voor een verleende vergunning wordt opgenomen in **AERIUS Register**, zodat deze niet nog eens kan worden toegedeeld. Het bevoegd gezag bestaat hier uit de twaalf provincies en de ministeries van Infrastructuur en Milieu en Economische Zaken.

AERIUS ondersteunt de vergunningverlening voor alle sectoren die stikstof uitstoten: landbouw, industrie en verkeer & vervoer. Het instrument kan omgaan met economische activiteiten op alle schaalniveaus, variërend van individuele agrarische bedrijven tot grote industriële complexen.

Als de PAS in werking treedt, is de toepassing van AERIUS bij de vergunningverlening wettelijk voorgeschreven. Dit waarborgt dat de effecten van nieuwe economische activiteiten landelijk op een vergelijkbare wijze worden berekend.

Rob Houben, projectmanager Havenbedrijf Rotterdam
 "Met AERIUS hebben bedrijven **duidelijkheid** en hopelijk zekerheid over de vereiste onderbouwing van vergunningaanvragen. Bovendien kan AERIUS ons ondersteunen bij de gebiedsgerichte planvorming voor de haven."

Monitoring

AERIUS zorgt er ook voor dat alle partijen die betrokken zijn bij de PAS inzicht hebben in de uitvoering ervan. Met **AERIUS Monitor** worden de uitvoering van de herstelmaatregelen en de daadwerkelijke ontwikkeling van de depositie gevolgd. Overzichten zijn beschikbaar voor elk Natura 2000-gebied en op provinciaal en landelijk niveau. Getoetst wordt of de afgesproken depositiedaling wordt gerealiseerd. Uit de gegevens volgt hoeveel ontwikkelingsruimte nog over is om te worden toegedeeld.

De monitoring stelt overheid en samenleving in staat er op toe te zien dat de PAS het effect heeft waarvoor hij is bedoeld: het realiseren van de doelstellingen van Natura 2000 en tegelijk ruimte maken voor economische ontwikkeling.

Jac Hendriks, adviseur gebiedsontwikkeling Staatsbosbeheer
 "AERIUS maakt de stikstofproblematiek **voor iedereen inzichtelijk**. De scenario's zijn een prima basis voor gebiedspartijen om afspraken te maken over stikstof. Ook is AERIUS uitermate geschikt om de uitvoering te monitoren."

Release AERIUS producten

De producten van AERIUS komen stapsgewijs beschikbaar. Vanaf juni 2013 worden bèta versies van AERIUS Calculator vrijgegeven. Gebruikers hebben online toegang via Calculator.AERIUS.nl. Zodra de PAS in werking treedt, zal ook AERIUS Register beschikbaar komen.

Samenwerking

Om AERIUS optimaal aan te laten sluiten op de praktijk, wordt de ontwikkeling aangestuurd door de toekomstige gebruikers. De AERIUS gebruikersgroep bestaat uit vertegenwoordigers van het bedrijfsleven, belangenorganisaties, de provincies en het Rijk. Maandelijks beoordelen zij de voortgang en stellen prioriteiten voor het vervolg van de ontwikkeling. AERIUS wordt ontwikkeld in opdracht van de twaalf provincies en de ministeries van Economische Zaken, Infrastructuur en Milieu en Defensie. Het ministerie van EZ heeft het voortouw. Het beheer van AERIUS zal worden uitgevoerd door het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM).

Jan Duyzer, onderzoeker TNO
 "TNO heeft in haar review vastgesteld dat AERIUS is gebaseerd op **state-of-the-art** kennis over verspreiding en depositie van stikstof. De kwaliteit van het instrument is uitgebreid onderzocht."

